



Nenašių medynų pertvarkymas – investicija į ateities miškus

Miškai – tai mūsų šalies klimato ir ekosistemų stabilumo pagrindas. Dabartinė miškininkystės strategija apima ne tik miško išteklių plėtrą, ieškant naujų plotų įveisimui, bet ir esamų medynų ekologinio atsparumo didinimą bei funkcijų stiprinimą. Būtent čia svarbų vaidmenį atlieka nenašių medynų pertvarkymas – procesas, leidžiantis silpnesnius, savo pradinį tankumą ir produktyvumą praradusius miškus paversti tvariomis, mišriomis ir klimatui atsparesnėmis ekosistemomis.

Šiam tikslui įgyvendinti pradėtas projektas „Nenašių medynų pertvarkymas siekiant padidinti miškų prisitaikymo prie klimato kaitos galimybes ir efektyviau vykdyti anglies dvideginio absorbavimą miškuose“ (Nr. 23PA-KK-24-1-08015-PR001), kurį vykdo Lietuvos inžinerijos kolegija.

Pasak projekto vadovės Dovilės Gustienės, šio projekto esmė – parodyti, kad net ir nenašūs miškai turi vertę, jei jais tinkamai pasirūpinama.

„Mūsų tikslas – ne tik atkurti atrinktus medynus, bet ir pademonstruoti, kaip jie gali tapti tvarūs, produktyvūs ir ženkliai prisidėti prie anglies dvideginio sekvestracijos. Tai reiškia, kad pertvarkyti medynai taps ne tik vizualiai tvarkingesni, bet ir ekologiškai naudingesni: jie gerins dirvožemio būklę, intensyviau kaups anglį, užtikrins biologinės įvairovės išsaugojimą ir ilgainiui duos didesnę medienos prieaugį“ – teigia D. Gustienė.

Projektas apima aštuonis parodomuosius bandymus, kuriuose demonstruojami augavietės sąlygas atitinkantys dirvos paruošimo bei mišrinimo būdai. Pagrindinis dėmesys skiriamas pasirinktų medynų struktūros gerinimui, parenkant ilgaamžes, dirvožemio ir šviesos sąlygas atitinkančias medžių rūšis. Šiomis priemonėmis siekiama maksimaliai išnaudoti augavietės potencialą, optimizuojant medynų tankumą ir suformuojant vertingus antruosius ardus.

Svarbus projekto aspektas – praktinis žinių taikymas ir bendradarbiavimas su miško savininkais. Parodomuosiuose bandymuose planuojama įtraukti ir privačius miškų savininkus, kurie galės stebėti procesus, aptarti rezultatus bei pritaikyti gautas rekomendacijas savo

valdose. Tokiu būdu projektas tampa ne tik moksliniu tyrimu, bet ir praktiniu vadovu tvariams sprendimams miškuose.

Aplinkosaugos specialistė Sinilga Černulienė pažymi, kad šiuo projektu siekiama ilgalaikio poveikio: „Norime, kad miško savininkai matytų realią naudą ir įsitikintų, jog šiuolaikinėje miškininkystėje puikiai dera pelningumas (ekonominė nauda) ir gamtos apsauga. Kai miškas pertvarkytas tvariai, jo vertė auga: medynas tampa produktyvesnis, stabilesnis, o jo tvarkymas ilginiui reikalauja mažiau sąnaudų. Tai reiškia didesnę atsparumą klimato pokyčiams ir tvaresnę grąžą ateityje.“

Projekto veiklos grindžiamos moksliskai parengta metodika, kurioje numatyti konkretūs žingsniai – nuo augavietės sąlygų nustatymo, dendrometrinių matavimų iki želdinių įveisimo bei stebėsenos. Visa tai gali padėti sukurti duomenų bazę, kuri ateityje bus naudojama formuojant miškininkystės rekomendacijas visos šalies mastu.

Svarbu ir tai, kad projektas turi švietėjišką kryptį. Lietuvos inžinerijos kolegijos specialistai projekto rezultatų viešinimą numato per lauko dienas, seminarus ir praktinius užsiėmimus, kurių metu bus pristatomi bandymų rezultatai, metodikos ir gerosios patirties pavyzdžiai. Tai padės plėsti žinias apie tvarius miškų atkūrimo būdus ir skatins platesnį jų taikymą.

Kaip pabrėžia projekto vadovė, tai nėra trumpalaikė iniciatyva. „Miško struktūros optimizavimas yra ilgalaikis procesas, apimantis kelis dešimtmečius, tačiau esminiai tvarkymo sprendimai turi būti priimti nedelsiant. Norint, kad Lietuvos miško ištekliai po 30 metų išlaikytų tvarumą ir aukštą produktyvumą, transformacijos veiksmus reikia inicijuoti jau dabar.“ – sako Dovilė Gustienė.

Šis projektas demonstruoja, kad šiuolaikinė miškininkystė gali būti darni, sujungiant mokslu pagrįstą metodiką ir praktinį (pritaikomą) efektyvumą. Tai – strateginis kelias kuriant ateities medynus, kurie bus ne tik vizualiai tvarkingi, bet ir gyvybingi, ekologiškai tvarūs ir ekonomiškai naudingi visai visuomenei.

Plačiau su projekto veiklomis galima susipažinti www.lik.tech tinklalapyje.

Apie šio projekto įgyvendinimo veiklas, jų laiką ir vietą informuosime per Žemės ūkio informacijos ir kaimo verslo centro informacinę sistemą. Dėl išsamesnės informacijos kreiptis: dovile.gustiene@lik.tech

Projektas finansuojamas Europos žemės ūkio fondo kaimo plėtros (EŽŪFKP) programos ir Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšomis. Respublikos žemės ūkio ministerija yra čia: <https://zum.lrv.lt/lt/>.